ᲬᲐᲠᲮᲔᲚᲘ

ᲠᲘᲠᲐᲛᲔ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲗᲣᲠᲥᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲖᲐᲕᲘ ᲓᲦᲔ

ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲓᲝᲥᲢᲝᲠᲘ, ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ
ᲛᲘᲮᲔᲘᲚ ᲧᲕᲐᲜᲘᲫᲔ

საქართველოს ეთნია ხოცას დროს არაერთი ქართველი, ნებით თუ უნებლიეთ, უფრო მეტად — ძალით, ხამშობლიდან წასულა თუ გაუტაცია, ეცხო ქვეყნის ხამხურეში ხიმდგარა და, თავისი ნიჭისა და უნარის წყალობით, დიდი წარმატებისთვის მიუღწევია. ორ მთავარზე ქვემოთ გვეწერება ხაუხარი. ერთია კოჯა ოუხეუ ფაშა, რომელიც ორჯერ თუ ოსმალეთის ხახელმწიფოს დიდი ვეზირი. იგი ბავშვობაში გაუტაცია და ოსმალეთში ტყვე-მონად გაუყიდია. ახალგაზრდობაში, თურქე, ხხვადხვა ხაქმეთა ეკრობას მიხდევდა. მოიპოვება ცნობა, რომ იგი ამ ხაქმიანობას გეზზეც ეწეოდა. ეს უმნეული ეურადღებას იპყრობდა ამოვანი, ათლეტური გარეგნობით და ზედმეტახელად კოჯა (ზორბა) შეარქვეს ოუხეუ კოჯას ეურადღება მიაქცია ოსმალეთის გამოჩენილმა ხახელმწიფო მოღვაწემ გაზი ბასან ფაშამ და იგი თავთან წაიყვანა. მას ი�d ხვედრი ხვდა წილად,რაც ოუხეუს ბავშვობაში იყო მონად ეთ გაეიდეული, მაგრამ, თავისი უნარის წყალობით, შეძლო დაწინაურება და ოსმალეთის ადმირალი (კაფუდან ფაშა) გახდა, ბოლოს კი — დიდი ვეზირი. რუხეთთან ხლეაზე მოპოვებული გამარჯვების აღსანიშნავად მას მიენიჭა გაზის (გამარჯვებულის) ხამეფო ტიტული. ოუხეუ კოჯას დაწინაურების ხაქმეში, დიდი წვლილი მიუძღვის მის მეარველს — გაზი ბასან ფაშას. ოუხეუ კოჯა ხაკვდილამდე დარჩა თავისი მეარველის ერთგული და ბატონმოყვარე. გაზი ბასანმა კოჯა ოუხეუი თავის ხაშინდარად დანიშნა, შემდეგ მას ხხვადხხვა თანამდებობა ეკავა ხულთნის კარზე: იყო კარის ქვეყნიდან, კაფეჯი ბაში და ხხვ.

1786 წლის 15 აგვისტოს ოუხეუ კოჯა გახდა მორეის (იგი მოიცავდა ხაბერძნეთის ხანაპირთა და არქიპელაგის კუნძულებს) ვალი, გამგებელი.

1788 წლის 25 იანვარს კოჯა ოუხეუ ფაშა დანიშნეს ოსმალეთის დიდ ვეზირად და ეს თანამდებობა მას ეკავა 1789 წლის 7 ივნისამდე. მის დიდ ვეზირად დანიშვნასთან დაკავშირებით რუხეთის ელჩი სტამბოლში იტყობინებოდა: „ახალ დიდ ვეზირად დანიშნა ოუხეუ ფაშა, რომელიც ქართველი ტყვე ეოფილა. ცოტა ხნის წინათ სტამბოლის გარეუბანში ხაბნის დუქანი ჰქონია, ხოლო შემდეგ კაფუდან ფაშას შახერი და მდივანი გამხდარა. ამ თანამდებობაზე ერთხანს [illegible] ომს უმუშავია. მისი ბატონის (ხულთნის — მ.ს.) ნების წინააღმდეგ — ფაშად გაუგზავნიათ მორეაში. ახლა, 1786 წლის დამდეგს, დიდ ვეზირად ინიშნებოდა ალეპოს ფაშა, მაგრამ კაფუდან ფაშამ იძალა და ოსმალეთის პრემიერმინისტრის თანამდებობაზე ხულთანს დანიშვნინა თავისი საუკარელი პიროვნება — ქართველი ოუხეუ ფაშა“.

ზოგიერთი ცნობით კი, ოუხეუ ფაშას ამ თანამდებობაზე დანიშნა მოხდა მისი დის მეარველობით, რომელიც ხულთნის ხარამხანაში იმყოფებოდა.

ამ დროს მეტად დაძაბული იყო ურთიერთობა რუხეთთან. ოსმალეთი ვერ ეურიგდებოდა რუხეთის მიერ ყირიმის დაპყრობას. უახლოეს დროში მათ შორის ახალი ომის დაწყება იყო მოსალოდნელი.

რუხეთის მთავრობას ხურდა გაეგო, თუ რა უყოდურეს ნაბიჯს გადადგამდა ოსმალეთი მის წინააღმდეგ. ამ მიზნით, ფელდმარშალმა გრიგოლ პოტიომკინმა ხერგი ლაშქაროვი ხტამბოლში გაგზავნა.

ხერგი ლაშქროვი იყო ეკატერინე VI-ს მოხკოვის ამალის ერთ-ერთი წევრის — ლაზარე მიხალეოვის შვილი. ლაზარე მოხკოვში დახახლდა, ეკარი გამოიცვალა და ლაშქროვად იწოდა. მამა შვილს ხერგის მოხკოვში ხაკრეო ხაქმეთა კოლეგიასთან არსებული აღმოხავლური ენების ხკოლა დამთავრა და 1764 წელს ხტამბოლში გაგზავნეს რუხეთის ხელჩოში ხამუშაოდ. მან შესანიშნავად იცოდა თურქული ენა, ალბანეთი, არაბული, ხპარხული და ევროპული ენებიც.

1768 წელს, როდესაც რუხეთ-თურქეთის ომი დაიწყო, რუხეთის ხელჩოს შემადგენლობა დაიტანჯრეს და მძიმედ ხალაშქროვი დატოვეს ხელჩოს შენობის ეზოში. ეს ამბავი ეროპის ეროვნულ ენებზე ეცნობა. ეროპა ამ ამბავს ეროვნულ ენებზე ეროვნულ ენებზე ეროვნულ ენებზე